

**Cultuur.
Dat zijn wij,
van en voor
iedereen!**

www.gelderscultuurakkoord.nl

‘Cultuur is het fundament voor de samenleving.

Cultuur verbindt, verrijkt en is een bron van educatie en plezier voor iedereen. Cultuur is in zichzelf van onschatbare waarde en biedt bovendien onnoemelijke maatschappelijke meerwaarde: voor gezondheid, welzijn, kansengelijkheid, economie, ruimtelijke inrichting, toerisme en veel meer.

De onderscheidende scheppende kracht ligt in de toevoeging van creativiteit, symboliek, traditie of ritueel.’

(VNG (2024) Samen Cultuur Borgen, propositie van gemeenten).

We gaan uit van een breed cultuurbegrip, met daarin ook de bibliotheken en erfgoed.

Wij zijn de Samenwerkende Culturele Netwerken Gelderland

Onze organisaties omvatten gezamenlijk het brede terrein van cultuur, van dweilorkesten tot symfonieorkesten, van schoolvoorstellingen tot Cultuur op Recept en van Kinderboekenweek tot spoken word. Wij vormen een samenhangend cultureel ecosysteem voor educatie, beoefening, talentontwikkeling, innovatie en (re)presentatie.

Met dit akkoord maken we zichtbaar wat we doen, waar we aan werken en wat we nodig hebben. En we laten zien dat onze activiteiten samenhangen en onderling afhankelijk zijn. Bovendien hebben we connecties met andere domeinen, van jongerenwerk tot gebiedsontwikkeling, van onderwijs tot toerisme.

Missiestatement

Wij zijn een alliantie van culturele organisaties in Gelderland.

- Wij trekken gezamenlijk op om de waarde van cultuur voor alle stakeholders, van politiek tot inwoner, zichtbaar te maken.
- Wij zien afnemende tolerantie en toenemende polarisatie in de samenleving waardoor mensen tegenover elkaar komen te staan, elkaar niet meer ontmoeten en onze democratie wordt ondermijnd.
- Onze impact is cultuur de rol van verbinder te geven, door de beleving, ontmoeting en het gesprek te organiseren en faciliteren.
- Omdat wij geloven dat iedere Gelderlander beter af is met cultuur.

Onderschrijvers

Wij, onderschrijvers van het Gelders Cultuurakkoord, verbinden ons aan de VNG-propositie Samen Cultuur Borgen en de Bestuurlijke afspraken cultuurbeoefening 2025–2028 van OCW, IPO, VNG.

Als culturele organisaties en netwerken in Gelderland werken we samen om onze missie invulling te geven. Met dit Gelders Cultuurakkoord willen we bereiken dat – na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 – elke gemeente in Gelderland een stevige cultuurparagraaf heeft opgenomen in haar coalitieakkoord.

Wij staan voor cultuurbeoefening en cultuurbeleving voor iedereen en formuleren daarvoor drie ambities:

- We werken aan een sterk cultureel ecosysteem.
- We stellen de cultuur- en erfgoedbeoefening en cultuurbeleving centraal.
- We verbinden cultuur aan (sociaal-) maatschappelijke opgaven.

Ambitie 1

Een sterk cultureel ecosysteem

Om cultuur stevig te verankeren in een samenhangend netwerk waarin cultuur groeit, mensen zich verbonden voelen en iedereen meedoet.

Dit doen we al:

- **Multifunctionele culturele organisaties:** veel van onze instellingen werken domeinoverstijgend en versterken het lokale ecosysteem.
- **Cultuur voor iedereen:** we volgen trends en ontwikkelingen op de voet en verbinden lokale initiatieven en cultuureducatieprogramma's aan elkaar. Zo garanderen we de basis voor een toegankelijk aanbod.

Dit gaan we meer doen:

- **Ontdubbelen:** door intensievere uitwisseling kunnen we nog meer van elkaar leren en onze activiteiten beter op elkaar afstemmen zodat we ieder krachtiger worden in onze kernactiviteiten.
- **Informele verbanden:** door binnen het culturele ecosysteem de informele netwerken intensiever te betrekken, wordt cultuur diverser en duurzamer voor nieuwe generaties.
- **Codes:** De Fair Practice Code, Code Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid en de Governance Code Cultuur zijn vanzelfsprekend voor ons. Daarmee bevorderen we de professionaliteit van de culturele sector.

Hier hebben we de politiek bij nodig:

- **Beleidsmatige verankering:** in de Wet op het specifiek cultuurbeleid is alleen de verantwoordelijkheid van het Rijk vastgelegd en sinds 2025 is een bibliotheek-voorziening wettelijk verplicht in elke gemeente. Een gemeentelijke ambitie voor een breder voorzieningenaanbod en een wettelijke verankering voor alle drie de overheidslagen. Hiermee verstevigt het culturele ecosysteem in haar samenhang tussen educatie, participatie, (re)presentatie, innovatie en talentontwikkeling.

Ambitie 2

De cultuurbeoefening en cultuurbeleving staan centraal

Wij stellen de uitvoerders – van de professionele makers tot de amateur-kunsten – én hun publiek centraal in ons beleid en onze activiteiten, zodat iedereen de gelegenheid heeft om een leven lang cultuur te bezoeken, te beoefenen en eigen talenten te ontwikkelen.

Dit doen we al:

- **Podium bieden:** wij presenteren professioneel aanbod in onze theaters en verbinden dit met amateurkunst, cultuureducatie en talentontwikkeling. Onze prachtige monumenten, musea en archieven zijn voor iedereen toegankelijk om op de eigen manier te gebruiken en te beleven.
- **Talentontwikkeling:** we hebben in Gelderland een rijk aanbod van professionele en amateurkunst, zowel in stedelijk als landelijk gebied. Onze cultuureducatie en talentontwikkeling vormen de basis voor de brede deelname aan cultuur in Gelderland.

Dit gaan we meer doen:

- **Scholing:** we vergroten de deskundigheid van cultuur- en erfgoed-beoefenaars door scholing en het delen van best practices. Door het faciliteren van intensievere samenwerkingen binnen de sector maken we de sector toekomstbestendig.
- **Cultuur- en erfgoededucatie:** in alle gemeenten werken scholen, bibliotheken en culturele instellingen samen om cultuur en erfgoed een vaste plaats in het onderwijscurriculum te geven.

Hier hebben we de politiek bij nodig:

- **Structurele, meerjarige afspraken:** met een heldere beleidsafstemming en meer ruimte voor innovatie is de financiering en de continuïteit van het culturele ecosysteem beter gegarandeerd.

Ambitie 3

Verbinding van cultuur met maatschappelijke opgaven

Cultuur is een cruciale motor voor sociale cohesie, welzijn en maatschappelijke vernieuwing. Daarom zetten we deze kracht van cultuur nadrukkelijker in.

Dit doen we al:

- **Sociaal-artistiek samenwerken:** lokale projecten in heel Gelderland bewijzen dat cultuur bijdraagt aan de sociale basis en gezondheidsbevordering en de kwaliteit van de leefomgeving.
- **Brede welvaart:** wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat cultuur op diverse terreinen bijdraagt aan het fysiek en mentaal welbevinden. Cultuur vergroot de brede welvaart in de samenleving.

Dit gaan we meer doen:

- **Domeinoverstijgend samenwerken:** we gaan de verbinding tussen culturele initiatieven en andere beleidsdomeinen intensiveren door gezamenlijke projecten op te zetten en zoeken meer samenwerking met onverwachte partners.
- **Impact meten:** meer aandacht voor het meten en zichtbaar maken van de impact van cultuur, zodat cultuur vaker wordt ingezet voor maatschappelijke opgaven.

Hier hebben we de politiek bij nodig:

- **Ontschotting:** een integrale, beleidsmatige aanpak waarin cultuur wordt gezien als onmisbare partner bij maatschappelijke opgaven in de zorg, welzijn, onderwijs en het ruimtelijk en economisch domein.
- **Social Return On Investment (SROI) van cultuur:** het sociale maar ook het financiële rendement van cultuur is groot. De erkenning daarvan helpt om dit rendement verder te vergroten.

Oproep

Wij roepen gemeenten en politieke partijen op om samen met ons deze ambities waar te maken en ervoor te zorgen dat in alle 51 Gelderse gemeenten na de verkiezingen een stevige cultuurparagraaf in het coalitieakkoord is opgenomen.

www.gelderscultuurakkoord.nl